

Emmeloord, 16 oktober 2007.

Onderwerp

Verordening op het onderzoeksrecht van de raad.

Voorgenomen besluit

Vaststellen van de Verordening op het onderzoeksrecht van de raad.

Advies raadscommissie

De commissie BFC adviseert positief omtrent dit voorstel en als hamerstuk te beschouwen.

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Inleiding

In de raadsvergadering van 4 oktober 2007 hebben wij als reactie op een voorgenomen motie van de fractie van de Christen Unie/SGP toegezegd in de eerstvolgende vergadering van uw raad te komen met een voorstel tot vaststelling van een Verordening waarin nadere regels worden vastgelegd met betrekking tot een onderzoek als bedoeld in artikel 155a , lid 8 van de Gemeentewet (Gw).

Beoogd effect/doel

Voordat de raad kan besluiten een onderzoek in te stellen naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur moet u eerst een verordening vaststellen waarin nadere regels vastgesteld worden met betrekking tot zo'n onderzoek. Vaststelling van de verordening betekent dus dat uw raad in het vervolg op elk gewenst moment kan besluiten tot een onderzoek.

Gevraagde beslispunten

Wij adviseren u de Verordening op het onderzoeksrecht van de raad vast te stellen.

Argumenten

Reeds enkele malen is gebleken dat er bij uw raad behoefte bestaat aan het instellen van een onderzoek naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur.

Op het moment dat deze behoefte bestaat kan echter niet adequaat op het probleem worden ingespeeld omdat een Verordening, waarin nadere regels zijn gesteld, ontbreekt.

De verordening kan regels bevatten over:

- het instellen van een (voor)onderzoek.
- de samenstelling van de onderzoekscommissie.
- de wijze van benoeming van de voorzitter.
- de wijze waarop ambtelijke bijstand/ondersteuning wordt verleend aan de onderzoekscommissie.
- verslaglegging van de onderzoekscommissie.
- de openbaarheid van vergaderingen.
- geheimhouding.
- verplichtingen voor toehoorders en pers.

Kanttekeningen

Algemeen

- Eén van de nieuwe instrumenten die de raad heeft gekregen bij de invoering van het dualisme is het recht van onderzoek, in de praktijk veelal het enquêterecht genoemd. Er zal aan de term onderzoeksrecht worden vastgehouden omdat de Gemeentewet de term enquêterecht niet hanteert.

- Het onderzoeksrecht is het zwaarste controle-instrument dat de raad tot zijn beschikking heeft. Indien de raad niet via andere wegen (mondelijke en schriftelijke vragenrecht, interpellatie, rekenkamercommissie) informatie boven water kan krijgen, kan de raad een bepaalde kwestie "hoog opnemen" en overwegen een raadsonderzoek in te stellen.

Hoewel nog maar enkele gemeenten ervaring hebben met deze materie blijkt in de praktijk al wel dat het onderzoek lang duurt, veel kost en erg veel tijd vergt van de betrokken raadsleden.

Modelverordening als uitgangspunt

Om met betrekking tot dit (nieuwe) onderwerp enige uniformiteit in gemeenteland te bewerkstelligen heeft de vernieuwingsimpuls dualisme een uitgebreide "Handreiking recht van onderzoek in de gemeentelijke praktijk" uitgebracht (bijgevoegd). Tevens zijn bijgevoegd een checklist voor een onderzoek en een model-verordening.

Deze zeer leeswaardige stukken zijn als bijlage bijgevoegd.

De model-verordening heeft gediend als uitgangspunt voor de verordening die we ter vaststelling aan u voorleggen.

Op basis van ervaringen in andere gemeenten stellen wij u voor de model-verordening op een drietal punten aan te vullen. Deze punten worden hieronder nader toegelicht.

Aanvullingen

a. Vooronderzoek (artikel 1a).

Er dient een goede afweging gemaakt te worden of het onderzoeksrecht al dan niet moet worden ingezet. Het onderzoeksrecht is een zwaar instrument. Het onderzoek zal niet in alle gevallen leiden tot verheldering van feiten omdat derden niet verplicht zijn mee te werken.

Het is daarom raadzaam niet te snel naar het instrument van een raadsonderzoek te grijpen maar eerst een vooronderzoek te doen.

In het vooronderzoek kan het volgende aan de orde worden gesteld:

- de afweging of een raadsonderzoek het juiste instrument is.
- formulering van de onderzoeksvraag.
- inventarisatie wat er precies moet worden onderzocht (afbakening van het onderwerp)
- op te stellen plan van aanpak

Aan de hand van de resultaten van het vooronderzoek kan de raad besluiten om al dan niet een raadsonderzoek te starten.

b. Geheimhouding (artikel 7a).

De zittingen van de onderzoekscommissie zijn in beginsel openbaar (artikel 155c, lid 6 Gw). Op grond van artikel 155c, lid 7 Gw kan de onderzoekscommissie om gewichtige redenen besluiten een verhoor of een gedeelte daarvan niet in het openbaar af te nemen. De leden van de commissie bewaren geheimhouding over hetgeen hun tijdens een besloten zitting ter kennis komt.

Tot zover de wettelijke regeling.

De aanvullende geheimhouding heeft betrekking op besluiten van de commissie om aan haar overgelegde stukken- of gedeeltes daarvan - niet openbaar te maken.

De leden bewaren geheimhouding over de inhoud van deze stukken.

c. Ambtelijke bijstand / ondersteuning onderzoekscommissie (artikel 6)

De commissie zal bij de uitvoering van het onderzoek veel ondersteuning nodig hebben. Zoals eerder gesteld vergen raadsonderzoeken erg veel tijd. In veel gevallen zal zowel de griffie als de bestuursdienst niet voldoende toegerust zijn om de onderzoekscommissie ondersteuning te verlenen. Daarnaast is het met het oog op de objectiviteit of onafhankelijkheid van het onderzoek voorstelbaar dat uitsluitend tijdelijke krachten van buiten worden ingehuurd.

De wenselijke ondersteuning en andere aspecten als taakverdeling, rol en taak van de voorzitter, vertrouwelijkheid etc. kunnen in een op te stellen plan van aanpak worden vastgelegd.

Financiën

Artikel 155f Gw bepaalt dat het college de door de raad geraamde kosten voor een onderzoek in een bepaald jaar opnemen in de ontwerp-begroting.

Planning/uitvoering

n.v.t.

Communicatie

De verordening zal conform de bepalingen in de Gemeentewet op de gebruikelijke wijze worden bekendgemaakt.

Bijlagen

- Handreiking recht van onderzoek in de gemeentelijke praktijk;
- Checklist voor een onderzoek;
- Modelverordening.
- De artikelen 155a tot en met 155f van de Gemeentewet.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder : W.L.F.C. Ridder van Rappard
Steller : W.K. Vaartjes, w.vaartjes@noordoostpolder.nl, tel 0527.633366

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 oktober 2007,
no. 18767-1;

gelet op de artikelen 155a tot en met 155f Gemeentewet;

B E S L U I T:

vast te stellen de volgende verordening:

Verordening op het onderzoeksrecht van de raad

Artikel 1

Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. onderzoek: een onderzoek als bedoeld in artikel 155a, eerste lid, van de Gemeentewet;
- b. onderzoekscommissie: een commissie als bedoeld in artikel 155a, derde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 1a

Vooronderzoek

1. Voordat de raad op voorstel van een of meer van zijn leden besluit een onderzoek in te stellen als bedoeld in de artikelen 155a tot en met 155f van de Gemeentewet, wordt er eerst een vooronderzoek uitgevoerd.
2. Dit vooronderzoek wordt uitgevoerd door minimaal 3 raadsleden op voordracht van het presidium.
3. Het doel van het vooronderzoek is de onderzoeksvraag helder te formuleren, welke kosten daarvoor begroot dienen te worden en na te gaan of het raadsonderzoek het juiste instrument is om deze te beantwoorden.
4. Het vooronderzoek duurt maximaal 6 weken.

Artikel 2

Instellen van het onderzoek/een onderzoekscommissie

1. Op basis van de conclusies van het vooronderzoek kan de raad besluiten een onderzoek in te stellen.
2. In de eerstvolgende raadsvergadering na dit besluit stelt de raad een onderzoekscommissie in van tenminste vijf leden.
3. Bij de instelling van de onderzoekscommissie stelt de raad nadere regels vast met betrekking tot de rapportage van de onderzoekscommissie aan de raad.

Artikel 3

Voorzitter/plaatsvervangend voorzitter

1. De raad wijst uit de leden de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter aan.
2. De voorzitter is belast met:
 - a. het leiden van de beraadslaging en zitting;
 - b. het handhaven van de orde;
 - c. het doen naleven van bij of krachtens deze verordening gestelde regels;
 - d. hetgeen deze verordening hem verder opdraagt.

Artikel 4

Beëindiging van het lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van de onderzoekscommissie eindigt indien:
 - a. de raad besluit tot opheffing van de onderzoekscommissie;
 - b. een lid ophoudt lid te zijn van de raad;
 - c. de onderzoekscommissie besluit een lid van zijn commissie te horen;
 - d. een lid ontslag neemt.
2. Een lid van de onderzoekscommissie kan op elk moment ontslag nemen. Hiervan brengt hij de raad en de voorzitter van de onderzoekscommissie zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte.
3. In openstaande vacatures wordt zo spoedig mogelijk voorzien.

Artikel 5

Bevoegdheden van de onderzoekscommissie

1. De onderzoekscommissie besluit alvorens het eerste getuigenverhoor plaats vindt of getuigen uitsluitend verhoord worden na het afleggen van de eed of belofte.
2. De onderzoekscommissie kan buiten de in artikel 155b, eerste lid, van de Gemeentewet genoemde personen tevens anderen verzoeken om medewerking aan het onderzoek te verlenen. Laatstgenoemde medewerking geschiedt slechts op vrijwillige basis.
3. De onderzoekscommissie kan besluiten derden in te schakelen voor het uitvoeren van opdrachten die zij in het kader van de onderzoeksopdracht en de uitoefening van haar taak nodig acht.
4. De onderzoekscommissie kan in het belang van het onderzoek in beslotenheid met een ieder informatieve gesprekken voeren, welke als zodanig geen onderdeel van het onderzoek uitmaken. Er bestaat hiertoe geen plicht tot medewerking.
5. De onderzoekscommissie kan de bovengenoemde bevoegdheden uitsluitend uitoefenen indien ten minste drie van haar leden aanwezig zijn.
6. De onderzoekscommissie besluit met meerderheid van stemmen.
7. De verordening op de raadscommissies is niet van toepassing.

Artikel 6

Ambtelijke bijstand/ondersteuning onderzoekscommissie

1. De raad benoemt ter ondersteuning van de onderzoekscommissie een commissiesecretaris.
2. De secretaris van de commissie is verantwoordelijk voor alle inhoudelijke en organisatorische activiteiten van de ondersteuning van de commissie en is (indien van toepassing) daartoe belast met het beheer van de gelden, toegestaan in de goedgekeurde begroting.

3. Zo spoedig mogelijk na instelling van de commissie c.q. vaststelling van de onderzoeksoopdracht stelt de voorzitter van de commissie, in overleg met de griffier van de raad en gemeentesecretaris, voor zover een beroep wordt gedaan op zijn ambtelijk apparaat, een concept plan van aanpak op waarin zij in ieder geval aandacht besteden aan:
 - de uitvoering van de onderzoeksoopdracht;
 - de eerste planning van de uit te voeren taken;
 - de taakverdeling;
 - de taak en rol van de voorzitter;
 - de nadere invulling van de wenselijke ondersteuning, waarbij aandacht wordt besteed aan de wettelijke aansprakelijkheid;
 - het overleg met de griffier van de gemeenteraad;
 - de noodzaak van een informatieprotocol;
 - het al of niet opnemen op een geluidsband van hetgeen is gezegd tijdens de hoorzittingen.
 - de vertrouwelijkheid van de informatie in de verschillende fasen van het onderzoek;
 - de contacten met de pers.
4. De commissie stelt het plan van aanpak vast en brengt het vervolgens ter kennis van de Raad.
5. Indien de onderzoekscommissie besluit de uitvoering van bepaalde delen van het onderzoek bij derden neer te leggen, vindt deze uitvoering plaats onder haar verantwoordelijkheid.
6. De verordening ambtelijke bijstand is niet van toepassing.

Artikel 7

Zittingen

1. De voorzitter van de commissie bepaalt plaats en tijdstip van de zitting en brengt die ter openbare kennis.
2. De voorzitter roept de leden van de onderzoekscommissie, getuigen en deskundigen ten minste twee weken voor de zitting op.
3. Binnen drie werkdagen na verzending van de oproep kunnen de getuigen en deskundigen onder opgaaf van redenen de voorzitter verzoeken het tijdstip van de zitting te wijzigen.
4. De beslissing van de voorzitter op dit verzoek wordt uiterlijk één week voor het tijdstip van de zitting aan de betrokken getuige of deskundige medegedeeld.

Artikel 7a

1. De commissie kan om gewichtige redenen in verband met de bescherming van de in artikel 155b van de Gemeentewet genoemde personen of van een belang bedoeld in artikel 155e van de Gemeentewet besluiten aan haar overgelegde bescheiden of gedeelten daarvan niet openbaar te maken.
2. De leden en plaatsvervangende leden van de commissie bewaren geheimhouding omtrent de inhoud van de bescheiden of gedeelten daarvan, die ingevolge een besluit, bedoeld in het eerste lid, niet openbaar worden gemaakt.
3. Voor zover de in het tweede lid bedoelde bescheiden deel uitmaken van het onderzoeksverslag van de commissie, worden deze vertrouwelijk ter inzage gelegd voor de leden van de Raad. De leden van de Raad bewaren omtrent de inhoud van de betreffende bescheiden geheimhouding.

Artikel 8

Toehoorders en de pers

1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare zittingen bijwonen.
2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.
3. De voorzitter is bevoegd, toehoorders die op enigerlei wijze de orde van de vergadering verstoren, te doen vertrekken.

Artikel 9

Geluid- en beeldregistraties

Degenen die tijdens de zitting geluid- dan wel beeldregistraties willen maken doen hiervan mededeling aan de voorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.

Artikel 10

Verslaglegging zitting

1. De secretaris draagt zorg voor de verslaglegging van de zitting.
2. Het verslag vermeldt de namen van de aanwezigen en hun hoedanigheid voor zover van belang.
3. Het verslag houdt een zakelijke vermelding in van wat over en weer is gezegd en wat verder ter zitting is voorgevallen.
4. Het verslag verwijst naar de op de zitting overgelegde bescheiden, die aan het verslag kunnen worden gehecht.
5. Het verslag wordt ondertekend door de voorzitter en de secretaris,

Artikel 11

Beraadslagingen

1. De onderzoekscommissie beraadslaagt indien één lid dat nodig acht.
2. De onderzoekscommissie beraadslaagt achter gesloten deuren.

Artikel 12

Afronding onderzoek

Na afronding van het onderzoek door de onderzoekscommissie worden haar bevindingen voorgelegd aan de raad.

Artikel 13

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 16 november 2007.

Artikel 14

Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening op het onderzoeksrecht van de raad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 8 november 2007.

De voorzitter, De griffier